

Ullstorps kyrka

55.5293, 13.9870

Vi vet inte speciellt mycket om tiden då vikingatid övergick i tidig medeltid - då vi gick från att tillbe hedniska gudar till att bli krostna. En av de få bevarade källor som finns är en sammanställning av en skrivare i Tyskland som går under namnet Adam av Bremen. När han på 1070-talet tecknade ner en krönika över Hamburgerstiftets historia, dit Danmark med Skåne då hörde, uppgav han att det fanns 300 kyrkor i Skåne.

Senare - efter att domkyrkobygget i Lund var klart i mitten av 1100-talet begav sig många hantverkare ut på landsbygden för att uppföra kyrkor i sten, ofta som ersättning för de första kyrkorna trä. Det var hantverkare som kommit söderifrån men framför allt inhemska stenhuggare som blivit upplärda vid bygget av domkyrkan. Några av stensemästarna begav sig ända upp till det inre av Småland, till trakten av Sävsjö och Vetlanda, där några av dessa tidiga stenkyrkor, som ännu står kvar, visar klara kopplingar till domkyrkobygget i Lund. Men de flesta kyrkorna byggdes här på den Skånska landsbygden, och en av dessa var kyrkan i Ullstorp. Då i slutet av 1100-talet och i början av 1200-talet bestod kyrkan av kor, absid, långhus och möjligen även tornet, som man vet är från tidig medeltid.

Lite längre fram i tiden - under första halvan av 1300-talet fick kyrkan kalkmålningar som ännu finns bevarade och synliga ovan långhusets valv.

Och några hundra år senare, på 1400-talet genomgick Ullstorps kyrka, precis som nästan alla dessa stenkyrkor en förvandling. Kyrkorna fick välvda takvalv, och här dekorerades valven i slutet av 1400-talet eller i början av 1500-talet med målningar av Vittskövlemästaren. Dessa målningar är dock nu överkalkade, men rester av måningarna syns ännu på kyrkans vind.

Senare kom alla kyrkor att genomgå ytterligare ombyggnader, men för Ullstorps kyrkas del skedde den stora ombyggnaden först i slutet av 1800-talet. Av den gamla kyrkan bevarade man då endast långhusets väggar och delar av tornet som höjdes. Den nya kyrkan fick korsarmar och ett tresidigt kor, samtidigt som de ursprungligen små, högt sittande, rundbågiga fönstren ersattes med större fönster.

Ombyggnaden som skedde under ledning av arkitekt Theodor Wåhlin innebar att kyrkan målades om invändigt, bland annat med kvadermålade väggar och en draperimålning i koret. Dessa målningar togs sedan bort i början av 1940-talet.

Som ett minne av ombygganden finns över huvudingången i tornet en tympanonsten med en inhuggen bibeltext från Psaltaren 100:4, samt med texten Oscar II 1896.

I den södra korsarmen finns också en ingång som över dörren har ett fönster som är betydligt äldre. På språkbandet står det: "Korfidtz Güllenstern – Anne Wieert 1588".

Predikstolen och altaruppsatsen är från första hälften av 1600-talet.

Altarmålningen från 1646 föreställer den korsfäste Kristus, och överst ser vi kung Christian den IV:s monogram. Predikstolen tillverkades ju under en tid då Skåne fortfarande var en del av Danmark.

Dopfontens cuppa i kalksten är ett gotländskt arbete från 1200-talet, men nedre delen tillverkades 1897. Originalen till nederdelen finns på Lunds Historiska museum.

I södra korsarmen finns ett vapen i form av Karl XI namnchiffer från 1689.

På samma vägg hittar vi en oljemålning på duk från 1698 föreställande en flicka på dödsbädden.

I norra korsarmen finns en mekanisk orgel byggd i mitten av 1950-talet av Emil Hammer i Hannover, Tyskland.

Källor:

Webb: Riksantikvarieämbetets bebyggelseregister.

Pdf: "Ullstorps kyrka - Kulturhistorisk karaktäristik och bedömning.". Lunds stift Kerstin Börjesson 2016.